

KỶ NIỆM 80 NĂM CÁCH MẠNG THÁNG TÁM THÀNH CÔNG (19/8/1945 - 19/8/2025)
VÀ QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM (02/9/1945 - 02/9/2025)

TÀI LIỆU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

CÁCH MẠNG THÁNG TÁM VÀ QUỐC KHÁNH 2/9: GIÁ TRỊ THỜI ĐẠI VÀ SỨC SỐNG TRƯỜNG TỒN

(LƯU HÀNH NỘI BỘ)

QUYỂN I

Hà Nội, tháng 8 năm 2025

MỤC LỤC

STT	Tên tham luận - Tên tác giả	Trang
CHỦ ĐỀ 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG		
1.	Thực tiễn xây dựng lực lượng Công an trong nhân dân trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 với quá trình xây dựng Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại hiện nay Đại tướng Lương Tam Quang Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Đảng ủy Công an nhân dân, Bộ trưởng Bộ Công an	1
2.	Cách mạng tháng Tám, bước đầu xây dựng lực lượng vũ trang theo tư tưởng Hồ Chí Minh - Sự chuẩn bị hiệu quả cho hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ và sự nghiệp bảo vệ tổ quốc hiện nay Thượng tướng, TS. Lê Huy Vịnh Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Ủy viên Quân ủy Trung ương, Thứ trưởng Bộ Quốc phòng	8
3.	Phát huy tinh thần Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 02/9 trong xây dựng thể trận an ninh nhân dân thời kỳ mới Thượng tướng, PGS.TS. Trần Quốc Tỏ Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Công an	16
4.	Ý nghĩa Cách mạng tháng Tám năm 1945 với quá trình xây dựng thành phố Hà Nội giàu đẹp, văn minh, hiện đại Thường trực Thành ủy Hà Nội	23
5.	Ý nghĩa Cách mạng tháng Tám năm 1945 với quá trình xây dựng thành phố Hồ Chí Minh giàu đẹp, văn minh, hiện đại Thường trực Thành ủy TP Hồ Chí Minh	36
CHỦ ĐỀ 2: BỐI CẢNH LỊCH SỬ, DIỄN BIẾN, NGUYÊN NHÂN THẮNG LỢI CỦA CÁCH MẠNG THÁNG TÁM 1945 VÀ QUỐC KHÁNH 2/9		
6.	Cách mạng tháng Tám năm 1945 với bài học xây dựng hệ thể chế trong kỷ nguyên mới GS. TS. Tạ Ngọc Tấn Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương, Nguyên Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh	43

29.	Đồng chí Trần Huy Liệu với Cách mạng tháng Tám 1945 TS. Lê Quang Chấn Phó Viện trưởng, Viện Sử học, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam	283
30.	Tinh thần Cách mạng tháng Tám trong sự nghiệp đấu tranh giành độc lập, bảo vệ độc lập và bảo vệ tổ quốc TS. Nguyễn Văn Dũng Trưởng khoa Khoa Sử phạm Lịch sử, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2	293
31.	Nét độc đáo trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam TS. Lê Thế Cường Trưởng Khoa Lịch sử, Trường Đại học Vinh	303
32.	Vai trò nổi bật của Tuyên Quang - Thủ đô khu giải phóng với thắng lợi Cách mạng Tháng Tám 1945 ThS. Đỗ Thu Hương Hiệu trưởng Trường Chính trị tỉnh Tuyên Quang	319
33.	Cách mạng tháng Tám ở Trung Kỳ TS. Trương Thị Hải Viện Sử học, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam	328
34.	Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Huế PGS. TS. Hoàng Chí Hiếu Phó Trưởng Khoa Lịch sử, Trường ĐH Sư phạm, Đại học Sư phạm Huế	341
35.	Xứ ủy Nam Kỳ với Cách mạng tháng Tám năm 1945 PGS. TS. Hà Minh Hồng Phó Chủ tịch Hội khoa học Lịch sử thành phố Hồ Chí Minh, Nguyên Trưởng khoa Lịch sử, Trường Đại KHXH&NV, Đại học Quốc gia Tp Hồ Chí Minh	349
36.	Thanh niên tiền phong - cánh tay nối dài của mặt trận Việt Minh ở Nam Kỳ trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 TS. Bùi Thị Hà Viện Sử học, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam	360
37.	Ý nghĩa lịch sử của Cách mạng tháng Tám và Quốc Khánh 2-9-1945 trong lịch sử dân tộc Việt Nam TS. Phạm Thị Hồng Hà Viện Sử học, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam	374

CÁCH MẠNG THÁNG TÁM NĂM 1945 Ở HUẾ

PGS.TS. HOÀNG CHÍ HIẾU

Phó Trưởng khoa Lịch sử

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

1. Khái quát diễn biến khởi nghĩa giành chính quyền ở Huế năm 1945

Sau sự kiện Nhật đảo chính Pháp (9-3-1945) và thành lập chính phủ Trần Trọng Kim (17-4-1945), phong trào cách mạng của nhân dân Huế có những thuận lợi nhất định để phát triển. Trước hết, Thừa Thiên là một trong số ít địa phương ở Bắc Trung kỳ vẫn duy trì được Tỉnh ủy sau khi quân Nhật vào Đông Dương. Cộng thêm vào đó, một số tù chính trị, cán bộ, đảng viên chủ chốt từ các nhà tù và căng an trí hoặc vượt ngục hoặc được trả tự do liền quay về địa phương hoạt động, như Nguyễn Vịnh, Hoàng Anh, Lê Tự Đồng... Tiếp theo, việc Bộ trưởng Phan Anh trong chính phủ Trần Trọng Kim thành lập tổ chức Đoàn Thanh niên xã hội và trường Thanh niên Tiền tuyến (16-6-1945) với mục đích *“trang bị cho thanh niên một số vấn đề quân sự để ứng phó với thời cuộc”*¹ và chỉ trong vòng hơn một tháng, Trường đã được *“Việt Minh hóa”*, góp phần đào tạo cán bộ chỉ huy quân sự cho lực lượng vũ trang cách mạng cũng như tuyên truyền rộng rãi tinh thần yêu nước vào các tầng lớp nhân dân.

Từ ngày 23 đến ngày 25-5-1945, Tỉnh ủy Thừa Thiên họp hội nghị cán bộ lãnh đạo, đảng viên chủ chốt của tỉnh, các huyện và thành phố. Hội nghị chủ trương nắm bắt thời cơ, kiên quyết lãnh đạo nhân dân khởi nghĩa giành chính quyền. Hội nghị bầu Ban Chấp hành Việt Minh tỉnh Thừa Thiên với bí danh Việt Minh Nguyễn Tri Phương do Nguyễn Sơn làm Bí thư. Phong trào cách mạng trong toàn tỉnh từng bước được phục hồi và phát triển. Ở 6 huyện và thành phố Huế đều thành lập tổ chức Mặt trận Việt Minh. Các đội tự vệ cứu quốc lần lượt được thành lập ở nhiều xã và tổng. Truyền đơn của Việt Minh Nguyễn Tri Phương xuất hiện ở nhiều nơi trong tỉnh, đồng thời là các cuộc tuyên truyền xung phong được tổ chức thường xuyên ở các điểm tập trung đông người như bến xe, bến đò, nhà ga, các chợ, tại các lễ hội Thu tế năm Ất Dậu ở các đình làng, nhà thờ tộc họ. Điểm đáng chú ý ở Huế là bên cạnh Việt Minh Nguyễn Tri Phương còn có Việt Minh Thuận Hóa phát triển khá mạnh trong công chức,

¹ Nhiều tác giả, *Trường Thanh niên Tiền tuyến Huế 1945 - “Một hiện tượng lịch sử”*, Nxb Công an nhân dân, Hà Nội, 2008, tr. 17.